

VII Українська олімпіада з лінгвістики

Командний тур, 14 березня 2020 р.

«ЕМ»

Максимальна оцінка за задачу — 100 балів

Час виконання роботи — 1 година

Колобок

Данило Мисак

На наступних сторінках наведено два варіанти казки про колобка: один українською мовою, інший — карачаєво-балкарською. Абзаци казки карачаєво-балкарською мовою подано в переплутаному порядку і, на відміну від українського варіанта, без вказання мовців.

Завдання 1. Відновіть правильний порядок абзацив карачаєво-балкарської версії, розставивши відповідним чином літери А—W, якими їх позначено.

Завдання 2. Перекладіть українською:

акка бёрю биз бир бишерге гютдючюк джетерге джыр кетерге
кьоркьаргъа кьоян сюерге тегерек тёнгерерге тюлкую ун чабаргъа

Завдання 3. Перекладіть карачаєво-балкарською:

я падати хліб сюди баба тісто їсти земля вибивати
сам старі жменя два вікно пригорща ти ведмідь

Примітка. Карачаєво-балкарською мовою розмовляють близько 300 тисяч карачаївців і балкарців на Північному Кавказі. Вона належить до родини тюркських мов.

№	Мовець	Текст
1	Автор	Десь далеко у маленькій хатинці мешкали собі старі — дід і баба. Усе борошно в них скінчилося, та кортіло поїсти хліба, тож старі побивалися.
2	Дід	Звідки взяти борошна, де дістати хліба?
3	Баба	На одного колобка якимось нашкребемо: з мішків борошно виб'ю, і буде нам тісто.
4	Автор	Дві жмені борошна, дві пригорщі з річки, баба товче тісто, робить колобка. Випекла, вибила, виваляла, до вікна поклала. Але що ж це коїться?
5	Баба	Діду, біда, біжи-но сюди і глянь за вікно!
6	Дід	Колобок ожив! А повертайся-но назад, у дім. Не бійся, колобку, і ходи сюди, від нас не тікай!
7	Колобок	А я людей не боюся!
8	Баба	Ач який, ану сюди!
9	Колобок	А я коlob-коlobок, ще й відважний, людині не підвладний!
10	Заєць	Я тебе тут раніше не стрічав.
11	Колобок	А я коlob-коlobок, сам такий на світі. Дві жмені борошна, дві пригорщі з річки, змішали мене в посудині, то я й народився. У жар упав, то й випікся. З вікна скотився, на землю звалився, встав та й сам у ліс подався, отак і стався! І від діда пішов, і від баби пішов, і від тебе, зайцю-боягузе, теж піду! А то диви й мене злякаєшся!
12	Вовк	Оце так бешкетник! Круглий-прекруглий! Ще й, певно, смачненький? З'їм тебе!
13	Колобок	Ти полюблюєш їсти, а я жити! Стривай, заспіваю тобі пісеньку!
14	Вовк	Що ж, послухаю.
15	Колобок	А я коlob-коlobок кругленький, гарненький. Дві жмені борошна, дві пригорщі з річки, змішали мене в посудині, то я й народився. У жар упав, то й випікся. З вікна скотився, на землю звалився, встав та й сам у ліс подався, отак і стався! І від діда пішов, і від баби пішов, і від зайця пішов. Ото сюди дістався! Вовче, і від тебе піду! А ти мене не забувай!
16	Ведмідь	Хто ти, кругляку? Чого все крутишся і котишся?
17	Колобок	А я коlob-коlobок кругленький, гарненький. Дві жмені борошна, дві пригорщі з річки, змішали мене в посудині, то я й народився. У жар упав, то й випікся. З вікна скотився, на землю звалився, встав та й сам у ліс подався, отак і стався! І від діда пішов, і від баби пішов, і від зайця, і від вовка, і від тебе, сонько ведмедю, я піду! Не згадуй лихим словом!
18	Лисиця	А хто це такий гоженський? Мабуть, і солоденький?
19	Колобок	А я коlob-коlobок, ще й відважний...
20	Лисиця	Я й сама те бачу.
21	Колобок	А ще я співати майстер.
22	Лисиця	Ох, мої вуха глухі, а голова нерозторопна... То сядь-но на мій ніс, щоб хоч би одненьку пісеньку заспівати...
23	Автор	Лисиця з носа хап — і кінець. Дід якраз добіг, як лисиці й слід загув.

А

Мен сени танымайма...

В

Къара мынга, тириге!..
Тёп-тёгерек тюрлюге!
Сен дамлычыкъ болурса?
Ашаб къойсам, туурса...

С

Мен гютдюме, гютдюме,
Хар кимден да ётлюме,
Кишиге джалынмайма...

Д

Къулакъларым – сангырау,
Тюклю башым – мынгырау...
Олтур да тюз бурнума,
Меннге бирчик бир джырла...

Е

Анга уа тынгылайым...

Ғ

Сен ашаргъа сюесе,
Мен джашаргъа сюеме!
Тохта, джырчыкъ джырлайым!

Г

Мен джыргъа да устама.

Н

Эки уууч унчукъдан,
Эки уртлам суучукъдан,
Амма басыб тылычыкъ,
Этгенд бурху гютдючюк.
Кюлге кёмюб, бишириб,
Кюлюн къагъыб, тюшюрюб,
Терезеге салгъанды...
Сора уа! Не болгъанды?!

І

Мен къоркъмайма кишиден!

Ј

Кесим кёре турама...

К

О-о-о, балачыкъ, бери къайт!

Л

Мен гютдючюк, гютдючюк,
Тёгерекчик, нюрлючюк.
Эки уууч унчукъдан,
Эки уртлам суучукъдан,
Тегенеде булгъаныб,
Мен туугъанма къууаныб.
Исси отха тюшгенме,
Анда ариу бишгенме.
Терезеден тёнгерев,
Джерге тюшюб, ёрелеб,
Кесим кетиб барама,
Меннге алай къарама!
Аккадан да кетгенме,
Аммадан да кетгенме,
Къояндан, бёрюден да,
Джукъучу аюден да
Мен къутуллуб барама!
Эрнинги бош джалама...

М

Неди бу алапатчыкъ?
Мен суйгенча, татлычыкъ?

Н

Тюлкю бурнун тутханлай,
Тюкюрюгюн джухтанлай,
Акка чабыб джетгенди...
Тюлкю джардан кетгенди...

О

Акка! Къара, бери чаб!
Терезени ары джаб!

Р

Мен гютдючюк, гютдючюк,
Тёгерекчик, нюрлючюк.
Эки уууч унчукъдан,
Эки уртлам суучукъдан,
Тегенеде булгъаныб,
Мен туугъанма къууаныб.
Исси отха тюшгенме,
Анда ариу бишгенме.
Терезеден тёнгерёб,
Джерге тюшюб, ёрелеб,
Кесим кетиб барама,
Меннге алай къарама!
Аккадан да кетгенме!
Аммадан да кетгенме!
Къояндан да кетгенме!
Ма былайгъа джетгенме!
Бёрю, этме умутла –
Кетдим, мени унутма!

Q

Джан киргенди гютдюге!
Насыб келгенд юйбюзге!
Къоркъма, гютдю! Кел бери!
Сен бизден къачма кери!

R

Эртделеде бир элде,
Таулада тюл, тюз джерде,
Джашагъандыла къартла –
Бир акка бла бир амма.
Унчукълары бошалыб,
Гырджын къалмай ашалыб,
Къартла мыдах болгъанла,
Амалсызгъа къалгъанла.

S

Бир гютдюлюк табылыр,
Джюрегинг бир басылыр:
Ун къапчыкъны къагъайым,
Андан тылы булгъайым.

T

Ун деб, кимге барайыкъ?
Гырджын къайдан алайыкъ?

U

Мен гютдючюк, гютдючюк,
Кесимча, бир тюрлючюк.
Эки уууч унчукъдан,
Эки уртлам суучукъдан,
Тегенеде булгъаныб,
Мен туугъанма къууаныб.
Исси отха тюшгенме,
Анда ариу бишгенме.
Терезеден тёнгерёб,
Джерге тюшюб, ёрелеб,
Кесим кетиб барама,
Меннге алай къарама!
Аккадан да кетгенме,
Аммадан да кетгенме!
Къызбай къоян, сенден да
Кетдим! Къоркъчу менден да.

V

Сен не затса, тёгерек?
Не айланаса, тёнгерёб?

W

Мен гютдючюк, гютдючюк!
Хар кимден да ётлючюк...